

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

SATUN

จังหวัดสตูล

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดสตูล

<http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/S/stn.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “สตูล”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	4
2.1 ยางพารา	5
2.2 ปาล์มน้ำมัน	9
2.3 ข้าว	13
2.4 มะพร้าว	17
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	21
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	23
เอกสารอ้างอิง	27
ภาคผนวก	29

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสตูล	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดสตูล	4
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดสตูล	6
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	8
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดสตูล	10
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน	12
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสตูล	14
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	16
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดสตูล	18
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว	20
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสตูล	31
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสตูล	37
ตารางผนวกที่ 3	อ่างเก็บน้ำ จังหวัดสตูล	37
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสตูล	38
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสตูล	39
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสตูล	40
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดสตูล	40

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินคลองขุด	32
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสตูล	33
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินตาขุน	34
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินทุ่งค่าย	35
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินวังตง	36
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดสตูล	41
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสตูล	42
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดสตูล	43
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสตูล	44
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสตูล	45
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสตูล	46
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดสตูล	47
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสตูล	48

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดสตูลมีพื้นที่ 2,478.977 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,549,361 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 อำเภอ 36 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 324,098 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล
ทิศใต้	ติดต่อ ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดสงขลา และประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อ ทะเลอันดามัน มหาสมุทรอินเดีย

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดสตูล พื้นที่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกมีภูมิประเทศเป็นเนินเขาและภูเขาสูง ลักษณะพื้นที่จะค่อย ๆ ลาดเอียงจากภูเขาด้านตะวันออกลงสู่ทะเลด้านตะวันตก และทิศใต้มีที่ราบแคบ ๆ ขนานไปกับชายฝั่งทะเล ถัดจากที่ราบจะเป็นป่าชายเลนน้ำเค็มขึ้นถึงพวงป่าเสม หรือป่าโกงกางโดยพบกระจายกว้างขวางตามแนวชายทะเล นอกจากนี้จังหวัดสตูล เป็นพื้นที่ที่มีลำน้ำสายสั้น ๆ ไหลผ่านซึ่งเกิดจากภูเขาโดยรอบ สำหรับพื้นที่ภูเขาทางตอนเหนือและทิศตะวันออกของจังหวัด ประกอบด้วย ทิวเขานครศรีธรรมราชแบ่งเขตจังหวัดสตูลกับจังหวัดสงขลา และทิวเขาสันกาลาคีรีแบ่งเขตประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นทิวเขาที่มีความสลับซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีภูเขาน้อยใหญ่พวกเขาหินปูน เขาหินดินดาน อยู่กระจัดกระจายในตอนกลางและชายฝั่งตะวันตก ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาจัน เขาบารัง เขาหัวกาหมิง เขาใหญ่ เขาทะนนาน เขาควนกาหลง และเขาโต๊ะพญาวัง

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดสตูล ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดจากอ่าวไทย และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู ได้แก่ ฤดูฝนช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม ปริมาณฝนเฉลี่ย 2,386.2 มิลลิเมตรและฝนตกชุกในระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ฤดูร้อนมีเพียง 4 เดือน ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน จังหวัดสตูลอยู่ใกล้ทะเล ฤดูร้อนอากาศจึงไม่ร้อนมาก อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี 23.7 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดสตูลแบ่งตามภูมิสังฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุต้นกำเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **หาดและเนินทราย (Beach and sand dune)** พื้นที่หาดทรายเป็นพื้นที่ระหว่างแนว น้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคลื่น และกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเดี่ยว ๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดินสีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง หรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินบาเจาะ (Bc) ชุดดินบ้านทอน (Bh) เป็นต้น

2) **ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain)** ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้น หลังน้ำท่วม เป็นส่วนของสันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพา บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินตาขุน (Tkn)

3) **ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain)** เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำ สาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประ สีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เช่น ชุดดินสตูล (Stu) ชุดดินคลองขุด (Kut) ชุดดินพัทลุง (Ptl) ชุดดินทุ่งค่าย (Tuk) เป็นต้น

(2) ตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็น ดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาลเหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินลำภูรา (Ll) ชุดดินหนองคล้า (Nok) ชุดดินรือเสาะ (Ro) ชุดดินวังตง (Wat) เป็นต้น

4) **ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain)** มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่น ลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลก ในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปน ในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒมาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็น หินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ละเอียดถึงดินเหนียวปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินปากจั่น (Pac) ชุดดินเขาขาด (Kkt) ชุดดิน คลองเต็ง (Klt) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีนํ้าตาล นํ้าตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินควนกาหลง (Kkl)

5) **พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน** เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดสตูล ในภาพที่ 1 – 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสตูล จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสตูล

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	63,304	4.07
พื้นที่เกษตรกรรม	694,880	44.87
พื้นที่นา	38,221	2.47
พืชไร่	483	0.03
ไม้ยืนต้น	616,867	39.82
ไม้ผล	13,988	0.90
พืชสวน	133	0.01
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	340	0.03
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	24,848	1.61
พื้นที่ป่าไม้	659,645	42.57
พื้นที่น้ำ	119,686	7.73
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	11,846	0.76
รวม	1,549,361	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2561

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดสตูลมีเนื้อที่ชลประทาน 53,620 ไร่ (ร้อยละ 2.98 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 3 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 4 อ่าง (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่จังหวัดสตูล มีเนื้อที่ 47,354 ไร่ (ร้อยละ 3.06 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอควนกาหลง อำเภอทุ่งหว้า อำเภอเมืองสตูล อำเภอลง อำเภควนโดน และอำเภอท่าแพ ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสตูลมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ในปี 2563 จำนวน 44,352 ราย รวมพื้นที่ 419,918 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวนาปี ทูเรียน ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดสตูล พื้นที่ 109 ไร่ เกษตรกร 20 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 5 ชนิด พืชสมุนไพรที่มีการปลูกมาก ได้แก่ พริกไทย ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย กฤษณา และกระเจี๊ยบแดง ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดสตูล มีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญจำนวน 39 แห่ง และที่ตั้งโรงงานทางการเกษตร 27 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดสตูล มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว และมะพร้าว ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดสตูล

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรวม
1. ยางพารา	390,335	46.55
2. ปาล์มน้ำมัน	85,081	10.15
3. ข้าว	32,245	3.85
4. มะพร้าว	2,336	0.28

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ยางพารา

ยางพาราพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสตูล จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 128,559 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.13 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 53,021 ไร่ อำเภอท่าแพ 15,729 ไร่ และอำเภอบางควนโดน 13,393 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 242,637 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.56 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอละงู 58,826 ไร่ อำเภอท่าแพ 53,697 ไร่ และอำเภอควนกาหลง 38,209 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 139,381 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.40 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 33,278 ไร่ อำเภอมะนัง 26,638 ไร่ และอำเภอควนกาหลง 26,189 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 338,876 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 79,246 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.64 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 31,845 ไร่ อำเภอท่าแพ 11,408 ไร่ และอำเภอทุ่งหว้า 9,342 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 168,937 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.63 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอท่าแพ 38,913 ไร่ อำเภอละงู 38,486 ไร่ และอำเภอเมืองสตูล 30,739 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 105,442 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.65 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 31,043 ไร่ อำเภอควนกาหลง 18,087 ไร่ และอำเภอละงู 16,280 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 36,710 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 123,013 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอควนกาหลง 31,174 ไร่ อำเภอละงู 25,143 ไร่ อำเภอท่าแพ 19,106 ไร่ และอำเภอมะนัง 16,603 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 49,313 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.36 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอควนกาหลง 21,176 ไร่ อำเภอควนโดน 5,805 ไร่ และอำเภอมะนัง 5,186 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 73,700 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.37 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอละงู 20,340 ไร่ อำเภอท่าแพ 14,785 ไร่ และอำเภอมะนัง 11,417 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดสตูล

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
เมืองสตูล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	8,871 (100.00%)	38,192 (100.00%)	33,278 (100.00%)	158,029 (100.00%)	238,370 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,394 (49.53%)	30,739 (80.49%)	31,043 (93.28%)	3,703 (2.34%)	69,879 (29.32%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,477 (50.47%)	7,453 (19.51%)	-	-	11,930 (5.00%)
ควนกาหลง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	53,021 (100.00%)	38,209 (100.00%)	26,189 (100.00%)	64,242 (100.00%)	181,661 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	31,845 (60.06%)	28,211 (73.83%)	18,087 (69.06%)	17,712 (27.57%)	95,855 (52.77%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	21,176 (39.94%)	9,998 (26.17%)	-	-	31,174 (17.16%)
ละงู	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,351 (100.00%)	58,826 (100.00%)	19,593 (100.00%)	42,889 (100.00%)	134,659 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,548 (64.03%)	38,486 (65.42%)	16,280 (83.09%)	1,611 (3.76%)	64,925 (48.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,803 (35.97%)	20,340 (34.58%)	-	-	25,143 (18.67%)
ท่าแพ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15,729 (100.00%)	53,697 (100.00%)	7,175 (100.00%)	20,842 (100.00%)	97,443 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,408 (72.53%)	38,913 (72.47%)	6,705 (93.45%)	-	57,026 (58.52%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,321 (27.47%)	14,785 (27.53%)	-	-	19,106 (19.61%)
มะนัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	11,307 (100.00%)	29,117 (100.00%)	26,638 (100.00%)	17,824 (100.00%)	84,886 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,121 (54.13%)	17,700 (60.79%)	11,038 (41.44%)	10,059 (56.44%)	44,918 (52.92%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,186 (45.87%)	11,417 (39.21%)	-	-	16,603 (19.56%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ควนโดน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,393 (100.00%)	8,791 (100.00%)	14,086 (100.00%)	21,440 (100.00%)	57,710 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	7,588 (56.66%)	6,401 (72.81%)	11,696 (83.03%)	1,028 (4.79%)	26,713 (46.29%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,805 (43.34%)	2,390 (27.19%)	-	-	8,195 (14.20%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	12,887 (100.00%)	15,805 (100.00%)	12,422 (100.00%)	13,610 (100.00%)	54,724 (100.00%)
ทุ่งหว้า	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	9,342 (72.49%)	8,487 (53.7%)	10,593 (85.28%)	2,597 (19.08%)	31,019 (56.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,545 (27.51%)	7,318 (46.30%)	-	-	10,863 (19.85%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	128,559 (100.00%)	242,637 (100.00%)	139,381 (100.00%)	338,876 (100.00%)	849,453 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	79,246 (61.64%)	168,937 (69.63%)	105,442 (75.65%)	36,710 (10.83%)	390,335 (45.95%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	49,313 (38.36%)	73,700 (30.37%)	-	-	123,013 (14.48%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 20,694 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 3,964 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ควนกาหลง	2,422	-	2,422	265	9	274
มะนัง	5,586	-	5,586	11	-	11
ท่าแพ	6,604	-	6,604	600	277	877
ละงู	3,285	-	3,285	1,293	1,134	2,427
ทุ่งหว้า	1,552	-	1,552	39	57	96
เมืองสตูล	684	-	684	52	70	122
ควนโดน	561	-	561	145	12	157
รวม	20,694	-	20,694	2,405	1,559	3,964

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง อำเภوتاแพ และอำเภอทุ่งหว้า

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภوتاแพ อำเภอละงู และอำเภอเมืองสตูล

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมันพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสตูล ในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 258,663 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.44 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 65,021 ไร่ อำเภอละงู 51,856 ไร่ และอำเภอเมืองสตูล 40,794 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 50,792 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.97 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 10,285 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 9,894 ไร่ และอำเภอละงู 9,518 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 261,464 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.77 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 50,687 ไร่ อำเภอละงู 49,734 ไร่ และอำเภอท่าแพ 47,552 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 278,610 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 27,546 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.65 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 11,617 ไร่ อำเภอมะนัง 4,701 ไร่ และอำเภอละงู 3,134 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 6,656 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.10 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 1,806 ไร่ อำเภอมะนัง 1,767 ไร่ และอำเภอละงู 1,535 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 38,752 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.82 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอมะนัง 15,323 ไร่ อำเภอควนกาหลง 6,828 ไร่ และอำเภอท่าแพ 6,652 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 12,127 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกปาล์มน้ำมันแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 275,253 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอควนกาหลง 61,883 ไร่ อำเภอละงู 56,705 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 51,637 ไร่ และอำเภอควนโดน 35,162 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 231,117 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 89.35 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอควนกาหลง 53,404 ไร่ อำเภอละงู 48,722 ไร่ และอำเภอเมืองสตูล 42,370 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 44,136 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.90 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอเมืองสตูล 9,267 ไร่ อำเภอควนกาหลง 8,479 ไร่ และอำเภอละงู 7,983 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดสตูล

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		(S1)	(S2)	(S3)	(N)	
เมืองสตูล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	45,457 (100.00%)	9,894 (100.00%)	50,687 (100.00%)	132,363 (100.00%)	238,401 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,087 (6.79%)	627 (6.34%)	2,092 (4.13%)	10 (0.01%)	5,816 (2.44%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	42,370 (93.21%)	9,267 (93.66%)	-	-	51,637 (21.66%)
	ควนกาหลง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	65,021 (100.00%)	10,285 (100.00%)	44,985 (100.00%)	61,377 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,617 (17.87%)	1,806 (17.56%)	6,828 (15.18%)	4,516 (7.36%)	24,767 (13.63%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	53,404 (82.13%)	8,479 (82.44%)	-	-	61,883 (34.06%)
ละงู	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	51,856 (100.00%)	9,518 (100.00%)	49,734 (100.00%)	23,578 (100.00%)	134,686 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,134 (6.04%)	1,535 (16.13%)	4,146 (8.34%)	210 (0.89%)	9,025 (6.70%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	48,722 (93.96%)	7,983 (83.87%)	-	-	56,705 (42.10%)
	ท่าแพ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	32,141 (100.00%)	4,088 (100.00%)	47,552 (100.00%)	13,662 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,864 (8.91%)	104 (2.54%)	6,652 (13.99%)	-	9,620 (9.87%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	29,277 (91.09%)	3,984 (97.46%)	-	-	33,261 (34.13%)
มะนัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,142 (100.00%)	3,373 (100.00%)	40,844 (100.00%)	23,527 (100.00%)	84,886 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,701 (27.42%)	1,767 (52.39%)	15,323 (37.52%)	7,262 (30.87%)	29,053 (34.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	12,441 (72.58%)	1,606 (47.61%)	-	-	14,047 (16.55%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		(S1)	(S2)	(S3)	(N)	
ควนโดน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	28,482 (100.00%)	8,200 (100.00%)	11,727 (100.00%)	9,312 (100.00%)	57,721 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,233 (4.33%)	287 (3.50%)	1,818 (15.50%)	29 (0.31%)	3,367 (5.83%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	27,249 (95.67%)	7,913 (96.50%)	-	-	35,162 (60.92%)
ทุ่งหว้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,564 (100.00%)	5,434 (100.00%)	15,935 (100.00%)	14,791 (100.00%)	54,724 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	910 (4.90%)	530 (9.75%)	1,893 (11.88%)	100 (0.68%)	3,433 (6.27%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	17,654 (95.10%)	4,904 (90.25%)	-	-	22,558 (41.22%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	258,663 (100.00%)	50,792 (100.00%)	261,464 (100.00%)	278,610 (100.00%)	849,529 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	27,546 (10.65%)	6,656 (13.10%)	38,752 (14.82%)	12,127 (4.35%)	85,081 (10.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	231,117 (89.35%)	44,136 (86.90%)	-	-	275,253 (32.40%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 39,492 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 3,296 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ควนกาหลง	4,370	-	4,370	265	-	265
มะนัง	768	-	768	10	-	10
ท่าแพ	4,709	-	4,709	1,086	-	1,086
ละงู	7,631	-	7,631	1,661	20	1,681
ทุ่งหว้า	3,548	-	3,548	55	-	55
เมืองสตูล	11,962	-	11,962	52	2	54
ควนโดน	6,504	-	6,504	145	-	145
รวม	39,492	-	39,492	3,274	22	3,296

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง อำเภอมะนัง และอำเภอละงู

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง อำเภอมะนัง และอำเภอละงู

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 ข้าว

ข้าวพืชเศรษฐกิจหลักของสตูลในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 83,438 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.01 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 32,449 ไร่ อำเภอละงู 18,909 ไร่ และอำเภอควนโดน 14,751 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 17,127 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.26 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอควนโดน 5,196 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 4,922 ไร่ และอำเภอละงู 3,665 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 10,515 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.38 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอละงู 6,297 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 1,814 ไร่ และอำเภอท่าแพ 1,331 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 646,656 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 21,601 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.89 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 8,783 ไร่ อำเภอละงู 5,202 ไร่ และอำเภอควนโดน 3,765 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 3,326 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.42 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 1,498 ไร่ อำเภอละงู 1,059 ไร่ และอำเภอควนโดน 410 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 4,574 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.50 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอละงู 1,654 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 1,365 ไร่ และอำเภอท่าแพ 1,081 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2,745 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 75,638 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองสตูล 27,090 ไร่ อำเภอละงู 16,313 ไร่ อำเภอควนโดน 15,772 ไร่ และอำเภอควนกาหลง 8,351 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 61,837 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 74.11 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองสตูล 23,666 ไร่ อำเภอละงู 13,707 ไร่ และอำเภอควนโดน 10,986 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 13,801 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.58 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอควนโดน 4,786 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 3,424 ไร่ และอำเภอควนกาหลง 2,985 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสตูล

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		(S1)	(S2)	(S3)	(N)	
เมืองสตูล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	32,449 (100.00%)	4,922 (100.00%)	1,814 (100.00%)	113,883 (100.00%)	153,068 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,783 (27.07%)	1,498 (30.43%)	1,365 (75.25%)	72 (0.06%)	11,718 (7.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,666 (72.93%)	3,424 (69.57%)	-	-	27,090 (17.70%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,793 (100.00%)	3,344 (100.00%)	264 (100.00%)	172,263 (100.00%)	181,664 (100.00%)
ควนกาหลง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	427 (7.37%)	359 (10.74%)	264 (100.00%)	25 (0.01%)	1,075 (0.59%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,366 (92.63%)	2,985 (89.26%)	-	-	8,351 (4.60%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,909 (100.00%)	3,665 (100.00%)	6,297 (100.00%)	105,171 (100.00%)	134,042 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,202 (27.51%)	1,059 (28.89%)	1,654 (26.27%)	2,289 (2.18%)	10,204 (7.61%)
ละงู	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,707 (72.49%)	2,606 (71.11%)	-	-	16,313 (12.17%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	11,164 (100.00%)	-	1,331 (100.00%)	79,677 (100.00%)	92,172 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,331 (29.84%)	-	1,081 (81.22%)	275 (0.35%)	4,687 (5.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,833 (70.16%)	-	-	-	7,833 (8.50%)
ท่าแพ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	10 (100.00%)	84,876 (100.00%)	84,886 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	10 (100.00%)	-	10 (0.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		(S1)	(S2)	(S3)	(N)	
ควนโดน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	14,751 (100.00%)	5,196 (100.00%)	144 (100.00%)	37,621 (100.00%)	57,712 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,765 (25.52%)	410 (7.89%)	144 (100.00%)	27 (0.07%)	4,346 (7.53%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,986 (74.48%)	4,786 (92.11%)	-	-	15,772 (27.33%)
ทุ่งหว้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	372 (100.00%)	-	655 (100.00%)	53,165 (100.00%)	54,192 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	93 (25.00%)	-	55 (8.40%)	57 (0.11%)	205 (0.38%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	279 (75.00%)	-	-	-	279 (0.51%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	83,438 (100.00%)	17,127 (100.00%)	10,515 (100.00%)	646,656 (100.00%)	757,736 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	21,601 (25.89%)	3,326 (19.42%)	4,573 (43.49%)	2,745 (0.42%)	32,245 (4.26%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	61,837 (74.11%)	13,801 (80.58%)	-	-	75,638 (9.98%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 39,492 ไร่ และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 2,664 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าว ต้องการรักษาดุลยภาพผลผลิตข้าว ดังนั้นจึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ควนกาหลง	3,903	-	3,903	298	-	298
มะนัง	-	-	-	-	-	-
ท่าแพ	4,614	-	4,614	-	-	-
ละงู	6,909	-	6,909	502	-	502
ทุ่งหว้า	93	-	93	-	-	-
เมืองสตูล	11,923	-	11,923	977	-	977
ควนโดน	7,083	-	7,083	631	-	631
รวม	34,525	-	34,525	2,408	-	2,408

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าว ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู และอำเภอควนโดน

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู และอำเภอควนโดน

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 มะพร้าว

มะพร้าวพืชเศรษฐกิจหลักของสตูลในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 23,619 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.78 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 7,122 ไร่ อำเภอควนโดน 6,157 ไร่ และอำเภอเมืองสตูล 4,372 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 189,395 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.29 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอควนกาหลง 58,781 ไร่ อำเภอลง 41,123 ไร่ และอำเภอทุ่งหว้า 22,771 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 14,583 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.71 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอทุ่งหว้า 4,070 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 2,713 ไร่ และอำเภอควนกาหลง 2,539 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 621,871 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 139 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.59 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอลง 96 ไร่ อำเภอเมืองสตูล 15 ไร่ และอำเภอควนโดน 14 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,856 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.98 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอลง 1,434 ไร่ อำเภอทุ่งหว้า 333 ไร่ และอำเภอเมืองสตูล 45 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 8 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอเมืองสตูล 5 ไร่ และอำเภอทุ่งหว้า 3 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 333 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมะพร้าว และพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 211,019 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอควนกาหลง 65,885 ไร่ อำเภอลง 42,290 ไร่ อำเภอท่าแพ 24,323 ไร่ และอำเภอทุ่งหว้า 23,035 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 23,480 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.41 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอควนกาหลง 7,122 ไร่ อำเภอควนโดน 6,143 ไร่ และอำเภอเมืองสตูล 4,357 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 187,539 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.02 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอควนกาหลง 58,763 ไร่ อำเภอละงู 39,689 ไร่ และอำเภอท่าแพ 22,613 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดสตูล

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองสตูล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,372 (100.00%)	15,253 (100.00%)	2,713 (100.00%)	216,063 (100.00%)	238,401 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	15 (0.34%)	45 (0.30%)	5 (0.18%)	70 (0.03%)	135 (0.06%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,357 (99.66%)	15,208 (99.70%)	-	-	19,565 (8.21%)
ควนกาหลง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	7,122 (100.00%)	58,781 (100.00%)	2,539 (100.00%)	113,226 (100.00%)	181,668 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	18 (0.03%)	-	37 (0.03%)	55 (0.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,122 (100.00%)	58,763 (99.97%)	-	-	65,885 (36.27%)
ละงู	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,697 (100.00%)	41,123 (100.00%)	1,822 (100.00%)	89,043 (100.00%)	134,685 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	96 (3.56%)	1,434 (3.49%)	-	121 (0.14%)	1,651 (1.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,601 (96.44%)	39,689 (96.51%)	-	-	42,290 (31.40%)
ท่าแพ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,710 (100.00%)	22,622 (100.00%)	- (100.00%)	73,112 (100.00%)	97,444 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	9 (0.04%)	-	20 (0.03%)	29 (0.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,710 (100.00%)	22,613 (99.96%)	-	-	24,323 (24.96%)
มะนัง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	950 (100.00%)	17,142 (100.00%)	2,423 (100.00%)	64,313 (100.00%)	84,828 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	3 (0.02%)	-	-	3 (0.003%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	950 (100.00%)	17,139 (99.98%)	-	-	18,089 (21.32%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
ควนโดน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,157 (100.00%)	11,703 (100.00%)	1,016 (100.00%)	38,844 (100.00%)	57,720 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	14 (0.23%)	14 (0.12%)	-	65 (0.17%)	93 (0.16%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,143 (99.77%)	11,689 (99.88%)	-	-	17,832 (30.89%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	611 (100.00%)	22,771 (100.00%)	4,070 (100.00%)	27,270 (100.00%)	54,722 (100.00%)
ทุ่งหว้า	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	14 (2.29%)	333 (1.46%)	3 (0.07%)	20 (0.07%)	370 (0.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	597 (97.71%)	22,438 (98.54%)	-	-	23,035 (42.09%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	23,619 (100.00%)	189,395 (100.00%)	14,583 (100.00%)	621,871 (100.00%)	849,468 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	139 (0.59%)	1,856 (0.98%)	8 (0.05%)	333 (0.05%)	2,336 (0.27%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,480 (99.41%)	187,539 (99.02%)	-	-	211,019 (24.84%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมะพร้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (S3) 2,482 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 3,409 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่มีศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ควนกาหลง	-	-	-	265	-	265
มะนัง	-	-	-	10	-	10
ท่าแพ	-	-	-	600	-	600
ละงู	1,241	-	1,241	1,293	949	2,242
ทุ่งหว้า	1,283	-	1,283	39	56	95
เมืองสตูล	-	-	-	52	-	52
ควนโดน	-	-	-	145	-	145
รวม	2,524	-	2,524	2,404	1,005	3,409

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมะพร้าว ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าว ในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมะพร้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอละงู อำเภอเมืองสตูล และอำเภอควนควนโดน

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าว ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมะพร้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอเมืองสตูล

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 จำปาตะสตูล (GI) มีผลรูปทรงกระบอก เปลือกบาง เนื้อมีสีเหลืองอมส้ม (สีจำปา) สีเหลืองทอง หรือสีเหลืองนวล เนื้อหนา รสชาติหวานและมีกลิ่นหอม ซึ่งปลูกในพื้นที่อำเภอเมืองสตูล อำเภอควนโดน อำเภอควนกาหลง อำเภอท่าแพ อำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอมะนัง ซึ่งประกอบด้วยพันธุ์ ขวัญสตูล พันธุ์สตูลสีทอง พันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์ดอกโดน พันธุ์ทองเกษตร และพันธุ์วังทอง การปลูก จำปาตะสตูล สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี แต่นิยมปลูกในช่วงต้นฤดูฝน เนื่องจากสภาพภูมิอากาศ เหมาะสมกับการเจริญเติบโต เก็บเกี่ยวตั้งแต่ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายนของทุกปี นับอายุวันเก็บเกี่ยว ประมาณ 110-120 วัน หลังดอกบานหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

3.2 กาแฟ (โรบัสต้า) พบปลูกบริเวณตำบลวังประจัน ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน ตำบลทุ่งน้อย อำเภอควนกาหลง และตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล ที่ยังคงมีการอนุรักษ์พันธุ์ต้นกาแฟโรบัสต้า และกลุ่มเกษตรกร อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล ที่ได้แปรรูปและชงกาแฟตามต้นตำรับของ ชาวมาเลเซียมาตั้งแต่ในอดีต หรือเรียกตามภาษามลายูว่า “กูบี” หรือ “โกบี” จนสามารถสร้างเป็น ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นชื่อว่า “กาแฟโบราณควนโดน” จากการที่เกษตรกรบริเวณจังหวัดสตูลให้ความสนใจ ขยายพื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสต้ามากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคายางพาราในอนาคต และเป็นทางเลือกเสริมรายได้ ผลผลิตจากต้นกาแฟโรบัสต้าพันธุ์พื้นเมืองส่วนใหญ่ยังคงมีปริมาณน้อย เนื่องจากเกษตรกรยังขาดเทคโนโลยีในการจัดการ โดยเฉพาะการฟื้นฟูบำรุงต้นกาแฟที่มีอายุมากให้มี ผลผลิตสูงขึ้น ผลการศึกษาถึงความเป็นไปได้ที่จะนำต้นกาแฟโรบัสต้าพันธุ์พื้นเมืองมาปลูกทั้งใน ลักษณะสวนกาแฟเชิงเดี่ยวและการปลูกร่วมในสวนยางพารา รวมทั้งแนวทางฟื้นฟูสภาพต้นกาแฟให้ มีความสมบูรณ์ภายใต้สภาพแวดล้อมสวนไม้ผลผสมผสาน พบว่า ต้นกาแฟโรบัสต้าพันธุ์พื้นเมืองแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวได้ดีในระบบนิเวศสวนไม้ผลผสมผสาน แต่ต้นกาแฟที่ได้รับสภาพร่มเงาที่บดบังตลอดทั้งวัน มักมีผลผลิตน้อยกว่าต้นกาแฟที่ได้รับแสงในช่วงเช้าหรือบ่าย ทั้งนี้ การตัดแต่งกิ่งแห้งและกิ่งแขนง ภายในทรงพุ่มและใส่ปุ๋ยบำรุงต้นกาแฟอย่างเพียงพอจะช่วยให้มีปริมาณผลผลิตสูงขึ้นได้ เช่น การใส่ปุ๋ย สูตร 15-15-15 อัตรา 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี และปุ๋ยอินทรีย์บำรุงต้นอัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น/ปี และ สูตร 13-13-21 การอนุรักษ์และฟื้นฟูต้นกาแฟโรบัสต้าพันธุ์พื้นเมืองจึงเป็นสิ่งที่เกษตรกรในชุมชนควรให้ความสำคัญ เพราะนอกจากเป็นการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์แล้ว ยังอาจพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ (Uniqueness and branding) หรืออาจนำไปสู่การรับรองเป็นพืชประจำ ท้องถิ่นหรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) ของจังหวัดสตูลในอนาคตได้อีกด้วย

3.3 สละ พบปลูกบริเวณอำเภอควนโดน มี 2 สายพันธุ์ คือ สละอินโดพันธุ์ขาวและสละอินโด พันธุ์บอเนียว สละอินโดถือเป็นพืชใช้น้ำน้อย เป็นพืชปลูกแซมต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมีเกษตรกรปลูกแซมผลไม้ หรือสวนยางพารา เพราะปกติต้นสละต้องการแสงเพียง 60 เปอร์เซ็นต์ จึงจำเป็นต้องได้ร่มเงาอย่างต้นไม้ ใหญ่และมีความพิเศษคือ จะให้ผลผลิตตลอดครึ่งปี บางช่วงระหว่างเดือนเมษายนถึงกันยายนก็จะให้ ผลผลิตมากที่สุด ควรปลูกเว้นระยะห่างกัน 2.5 เมตร ปลูกเพียง 2 ปี ก็จะให้ผลผลิต เมื่อต้นออกดอก ก็นำดอกตัวผู้มาผสมกับดอกตัวเมีย จากนั้น 5-6 เดือน สละก็จะออกลูกสามารถกินได้ การดูแลก็ไม่ ยุ่งยาก เก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตลอดครึ่งปี สร้างรายได้งามเป็นที่ต้องการของตลาด และพบว่าในอำเภอ เมืองสตูลและอำเภอมะนัง ปลูกสละพันธุ์สุมาตราแทนการปลูกปาล์มน้ำมัน สละพันธุ์สุมาตรา ใช้เวลาปลูกนาน

2-3 ปี ก็สามารถให้ผลผลิตได้ ในส่วนของผลสละเมื่อผสมเกสรครบ 8 เดือนแล้วก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ โดยจะได้สละที่มีรสชาติหวานพอดี หากชอบรสเปรี้ยวก็สามารถตัดก่อนครบ 8 เดือน

3.4 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือเศรษฐกิจชีวภาพ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น กระชายดำ ขมิ้นชัน ไพล เป็นต้น

กระชายดำ เป็นไม้ล้มลุก ลำต้นมีปุ่มปม ลักษณะคล้ายกระชาย แต่เนื้อในหัวเป็นสีม่วง เมื่อแก่สีจะเข้มขึ้นเรื่อย ๆ ผิวด้านนอกสีเหลือง ใบเดี่ยว แทงขึ้นมาจากหัวใต้ดิน ดอกช่อ ออกที่ปลายยอด สีขาวแต่มีชมพู สามารถที่จะปลูกลงแปลง หรือปลูกลงในกระถางก็ได้ ต้องทำการพรวนดิน ใส่ปุ๋ยคอก ปรับสภาพดินไว้ก่อนที่จะปลูก โดยพื้นที่จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกกระชายดำที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 74,022 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอละงู อำเภอกวนกาหลง อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง อำเภอเมืองสตูล อำเภอท่าแพ และอำเภอควนโดน

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของไม้ผล ไม้ยืนต้น โดยพื้นที่จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 74,022 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอละงู อำเภอกวนกาหลง อำเภอทุ่งหว้า อำเภอมะนัง อำเภอเมืองสตูล อำเภอท่าแพ และอำเภอควนโดน

ไพล เจริญได้ดีในดินร่วนซุย ปลูกง่าย ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยพื้นที่จังหวัดสตูลมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกไพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 16,959 ไร่ อยู่ในอำเภอกวนกาหลง อำเภอทุ่งหว้า อำเภอละงู อำเภอเมืองสตูล อำเภอมะนัง และอำเภอควนโดน

4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 79,246 ไร่ มีพื้นที่ปลูกในเขตอำเภอควนกาหลง อำเภอท่าแพ และอำเภอทุ่งหว้า ตามลำดับ ตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพาราระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่อปี จากปกติเฉลี่ยอยู่ที่ 224 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 360 กิโลกรัมต่อไร่ ภายในปี 2579 นั้น ควรมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และต้านทานโรค การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสมเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยาง การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูงมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพและสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 168,937 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอท่าแพ อำเภอละงู และอำเภอเมืองสตูล ตามลำดับ ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา โดยเน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่น เดียวกันกับพื้นที่เหมาะสมสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิมเช่นกันกับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง พัฒนาตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยางหรือไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ไม้ผล และไม้ยืนต้นทดแทน ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น จัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พื้นที่ที่มีศักยภาพ หรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา แต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ปาล์มน้ำมัน ข้าว เป็นต้น ควรเน้นให้เกษตรกรปลูกพืชดังกล่าวต่อไป เนื่องจากปัจจุบันตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพารา เน้นการลดพื้นที่การปลูกยางพาราอยู่แล้ว ฉะนั้นควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกร เน้นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือวนเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุดต่อไป

4.2 ปาล์มน้ำมัน

1) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 27,546 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอควนกาหลง อำเภอมะนัง และอำเภอละงู ตามลำดับ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ลานเท กับโรงงานสกัดน้ำมัน ส่งเสริม ให้ความรู้เรื่องการตัดปาล์มน้ำมันที่ได้คุณภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP)

2) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 6,656 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอควนกาหลง อำเภอมะนัง และอำเภอละงู ตามลำดับ ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม สนับสนุนพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสานโดยเฉพาะในช่วงที่ปาล์มน้ำมันอายุน้อยยังไม่ให้ผลผลิต หรือเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่า

3) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดินสนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้นอายุประมาณ 20-25 ปี การปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นจึงเป็นเรื่องยาก ในกรณีที่ปาล์มน้ำมันหมดอายุ ลงทุนน้อยกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดี ส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ ที่สามารถปลูก เลี้ยง หรืออยู่ร่วมกันได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูก โดยหันมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น ยางพารา ข้าว เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันได้อีก แต่หากเป็นไม้ผล ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันอาจเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ที่ปัจจุบันราคาดี แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและราคาผลผลิตร่วมด้วย

4.3 ข้าว

1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 21,601 ไร่ มีพื้นที่ปลูกในเขตอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู และอำเภอควนโดน ตามลำดับ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสตูลให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว มีการรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรด้านการตลาดในและต่างประเทศการแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Good Agricultural Practices : GAP) และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวจึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตจะกลับมาทำนาได้อีก

2) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 3,326 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอเมืองสตูล อำเภอละงู และอำเภอควนโดน ตามลำดับ ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีและต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

3) **พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ หากในอนาคตข้าวราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผล หรือไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ทดแทน

4.4 มะพร้าว

1) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่ มีเนื้อที่ 139 ไร่ มีพื้นที่ปลูกในเขตอำเภอละงู อำเภอเมืองสตูล และอำเภอควนโดน ตามลำดับ คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสตูลให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดิน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวพันธุ์ดีในพื้นที่เหมาะสมสูงต่อการปลูกมะพร้าว โดยสร้างทางเลือกในการพัฒนาการผลิตมะพร้าวตามความต้องการของแหล่งผลิตโดยอาจคัดเลือกพันธุ์ดีในท้องถิ่น มีการปลูกมะพร้าวทดแทนในพื้นที่สวนที่อายุมาก เพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตมะพร้าวสำคัญของจังหวัด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการบริหารจัดการระบบการผลิตมะพร้าว ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้มีผลผลิตต่อพื้นที่สูง มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยต้องรักษาระดับผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ มีการส่งเสริมให้ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพสินค้า หรือเพิ่มมูลค่าสินค้า และมีการจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์มะพร้าวที่ทนต่อโรคแมลง โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดการตลาดในประเทศ และต่างประเทศแบบครบวงจร มีการสนับสนุนแหล่งเงินทุนในการแปรรูป และการทำมาตรฐานสินค้าเกษตร (Good Agricultural Practices : GAP) จากหน่วยงานภาครัฐ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มหรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ โดยสร้างหรือนำนวัตกรรมและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ใช้เทคโนโลยีเกษตรที่มีความแม่นยำทั้งแปลงผลิตพืช เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการ ควบคุมคุณภาพผลผลิตมะพร้าวให้คงที่ และสามารถวางแผนระบบการตลาดดีขึ้น

2) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่ มีเนื้อที่ 1,856 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอละงู อำเภอทุ่งหว้า และอำเภอเมืองสตูล ตามลำดับ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ในรูปแบบแปลงใหญ่ สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อพัฒนาศักยภาพของที่ดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าวมากยิ่งขึ้น สนับสนุนมะพร้าวพันธุ์ดีที่ทนต่อโรคแมลง ให้ความรู้ในการกำจัดโรคแมลงศัตรูมะพร้าวที่เหมาะสม สนับสนุนการจัดตั้งแหล่งรับซื้อผลผลิตมะพร้าวในพื้นที่ และเชื่อมโยงการตลาด โดยมีตลาดรับซื้อผลผลิตมะพร้าวสำรอง ที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด หรือเกินกำลังผลิตของโรงงานแปรรูปในพื้นที่ใกล้เคียง พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง และเป็น Smart Farmer โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มหรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ

3) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมะพร้าวอยู่ ให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมตรงตามศักยภาพของพื้นที่ โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เช่น Zoning by Agri-Map เป็นต้น พร้อมทั้งจัดระบบการผลิตและการบริหารจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย ที่เหมาะสมสำหรับมะพร้าว การสนับสนุนแหล่งน้ำ และการส่งเสริมให้ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และการทำเกษตรผสมผสาน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมะพร้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมะพร้าว ส่วนใหญ่มีการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น ในกรณีปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่น หรือมีการปลูกไม้ผลชนิดอื่น การปรับเปลี่ยนพื้นที่ดังกล่าวมาปลูกมะพร้าวเป็นเรื่องยาก เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชที่ใช้เวลานานกว่าจะให้ผลผลิตที่คุ้มทุน แต่หากพื้นที่ดังกล่าวมีการปลูกพืชไร่ สามารถปลูกมะพร้าวในลักษณะระบบปลูกพืชผสมกับพืชไร่ชนิดดังกล่าว หรือปลูกในลักษณะเกษตรผสมผสานได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2562. **ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จำปาตะ ทะเบียนเลขที่ สข 62100123**. 14 พฤษภาคม 2562.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **การใช้ที่ดินจังหวัดสตูล พ.ศ. 2561**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักวิจัยและพัฒนา. 2564. **กาแฟโรบัสต้าพันธุ์พื้นเมืองจังหวัดสตูล คุณค่าที่ต้องอนุรักษ์ไว้ในชุมชน**. สืบค้นจาก <https://rdo.psu.ac.th/th/index.php/recommend/545-robusta-coffee>.
- เอ็มจีอาร์ ออนไลน์. 2559. **เกษตรกรควนโดนปลูก “สละอินโด” แซมพืชเศรษฐกิจสร้างรายได้งามตลอดครึ่งปี**. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/south/detail/9590000065974>.

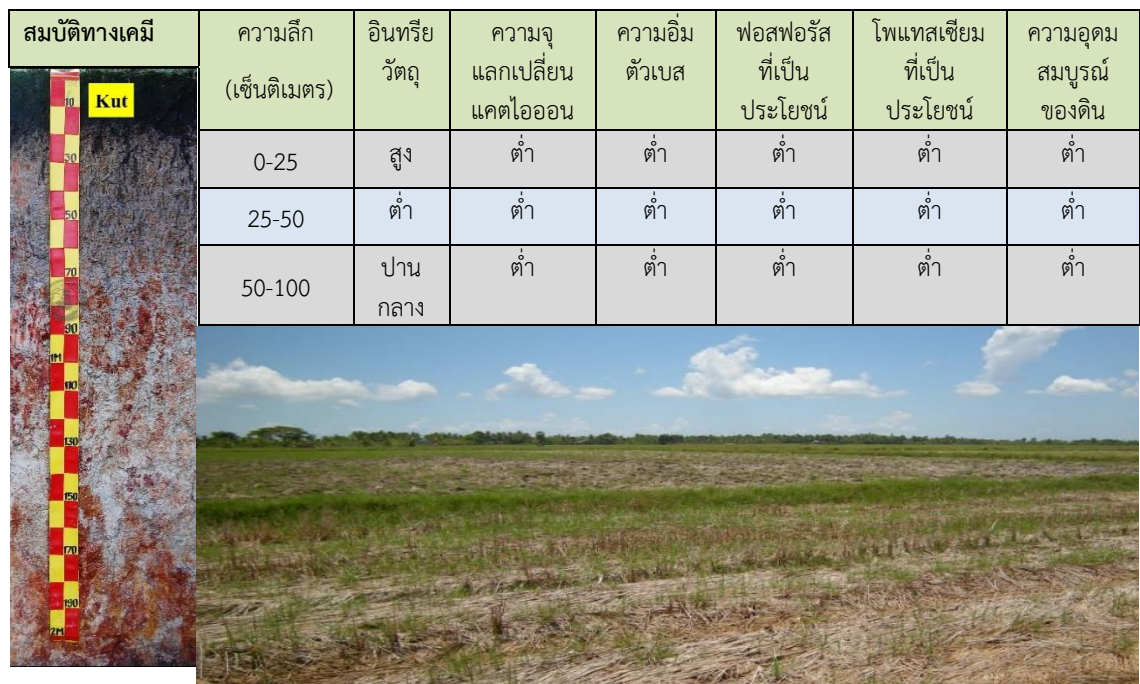
ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสตูล

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	ควนกาหลง	ควนกาหลง	19	เมืองสตูล	เกตรี
2		ทุ่งนุ้ย	20		เกาะสาหร่าย
3		อุโตเจริญ	21		คลองซุด
4	ควนโดน	ควนโดน	22		ควนขัน
5		ควนสตอ	23		ควนโพธิ์
6		ย่านซื่อ	24		เจ๊ะบิลัง
7		วังประจัน	25		ฉลุง
8	ท่าแพ	ท่าแพ	26		ตันหยงโป
9		ท่าเรือ	27		ตำมะลัง
10		แปะระ	28		บ้านควน
11		สาคร	29		ปูยู
12	ทุ่งหว้า	ขอนคลาน	30		พิมาน
13		ทุ่งบุหรง	31	ละงู	กำแพง
14		ทุ่งหว้า	32		เขาขาว
15		นาทอน	33		น้ำผุด
16		ป่าแก่บ่อหิน	34		ปากน้ำ
17	มะนัง	นิคมพัฒนา	35		ละงู
18		ปาล์มพัฒนา	36		แหลมสน
			รวม	7	36

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	คลองชุด	Series Kut	กลุ่มชุดดินที่ 6
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบตะกอนน้ำพา		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำ		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินเหนียวละเอียดสีกรมมาก ดินบนมีสีดำหนามากกว่า 25 เซ็นติเมตร เนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ส่วนดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว มีสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลและแดงตลอดชั้นดิน มีซิลิกาแลงอ่อน (plinthite) ในปริมาณที่มากกว่า 50 % โดยปริมาตร หรือพบต่อเนื่องกันภายในความลึก 150 เซ็นติเมตร. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 5.0-5.5) ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมดีสำหรับใช้ทำนา มีข้อจำกัดเล็กน้อยที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในเวลาที่พืชขาดน้ำ		

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินคลองชุด

ชุดดิน	สตูล	Series Stu	กลุ่มชุดดินที่ 19
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก หน้าดินหนาน้อยกว่า 25 เซ็นติเมตร มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถึงดินเหนียวปนทรายสีเทา มีจุดประสีเหลืองและน้ำตาล พบศิลาแลงอ่อน (plinthite) มากกว่า 50 % โดยปริมาตร หรือพบต่อเนื่องกันภายในความลึก 150 เซ็นติเมตร จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	ควรใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซ็นติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสตูล

ชุดดิน	ตาขุน	Series Tkn	กลุ่มชุดดินที่ 32
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	สันดินริมน้ำของที่ราบน้ำท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายมีสีน้ำตาล ดินล่างเป็นชั้นสลับ มีเนื้อดินเป็นทรายถึงเป็นดินร่วนเหนียว มีสีน้ำตาลอาจมีจุดประสีเหลือง มีผลึกไมกาตลอดทุกชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH 4.5-5.5) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำของดินต่ำ และอาจมีน้ำท่วมขังอย่างฉับพลันในฤดูฝน		
ข้อเสนอแนะ	พื้นที่ดินบริเวณนี้เหมาะสมในการปลูกพืชไร่และพืชผักหรือพืชอื่น ๆ ที่มีอายุสั้น เพื่อลดอัตราเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมอย่างฉับพลัน และควรมีการให้น้ำร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตกับพืชที่ปลูก		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซ็นติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอึม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินตาขุน

ชุดดิน	ทุ่งค่าย	Series Tuk	กลุ่มชุดดินที่ 25
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	เร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้ามาก
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินต้น ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.5-7.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวปนก้อนกรวดมาก มีสีเทา และชั้นล่างถัดไปมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวสีเทา และมีก้อนหินปูนปะปนอยู่ในดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) มีจุดประสีเหลืองและน้ำตาลตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	เป็นดินต้น		
ข้อเสนอแนะ	เลือกชนิดพืชปลูกให้เหมาะสมกับลักษณะและสมบัติของดิน ปรับปรุงบำรุง		
ดินโดยการใช้	ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซ็นติเมตร)	อินทรีย์ วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่ม ตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปาน กลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	100-150	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินทุ่งค่าย

ชุดดิน	วังตง	Series Wat	กลุ่มชุดดินที่ 6
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เขิงเขา เนินเขา หรือบริเวณพื้นที่เหลือค้างจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพาที่ข่อยอยู่บนหินตะกอนเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินสีมาก ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว ปนทรายแป้ง สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH 5.0-5.5) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทา น้ำตาลปนเทา มีศิลาแลงอ่อน (plinthite) มากกว่า 50 % โดยปริมาตรหรือพบต่อเนื่องกันภายในความลึก 150 เซนติเมตร ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) มีจุดประสีน้ำตาลและสีเหลืองตลอดชั้นดิน		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ มักขาดน้ำในช่วงแล้งหรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน		
ข้อเสนอแนะ	ต้องมีแหล่งน้ำเพื่อให้แก่พืชที่ปลูกในยามที่ฝนทิ้งช่วง การทำสวนยางพารา หรือสวนปาล์ม จำเป็นต้องมีการยกร่องเพื่อช่วยให้ดินมีการระบายน้ำดีขึ้น ปรับปรุงบำรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินวังตง

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสตูล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ควนโดน	9,113	ควนโดน	3,667
		ควนสตอ	2,553
		ย่านซื่อ	2,893
เมืองสตูล	40,021	เกตรี	5,960
		คลองขุด	13,096
		ควนโพธิ์	5,719
		ฉลุง	9,435
		บ้านควน	5,811
ละงู	4,486	ปากน้ำ	1,932
		ละงู	2,554
รวม	53,620		53,620

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 อ่างเก็บน้ำ จังหวัดสตูล

อ่างเก็บน้ำ	อำเภอ	ตำบล
อ่างเก็บน้ำวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสตูล	ควนกาหลง	ควนกาหลง
ฝายท่าแพ	ควนโดน	ควนโดน
ฝายตุสน	ควนโดน	ควนโดน
ประตูระบายน้ำบาโรย	ละงู	ละงู

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสตูล

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
ควนกาหลง	15,986
ทุ่งนุ้ย	10,903
ควนกาหลง	4,953
อุไคเจริญ	130
ทุ่งหว้า	14,916
ป่าแก่บ่อหิน	8,188
ทุ่งหว้า	3,072
นาทอน	3,071
ซอนคลาน	585
เมืองสตูล	9,396
ควนโพธิ์	4,313
เจ๊ะบิลัง	2,629
ควนขัน	1,953
บ้านควน	501
ละงู	6,815
ละงู	4,868
น้ำมุด	987
กำแพง	960
ควนโดน	227
วังประจัน	227
ท่าแพ	14
ท่าแพ	14
รวม	47,354

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสตูล

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ยางพารา	23,567	285,709
2	ปาล์มน้ำมัน	10,307	105,395
3	ข้าวนาปี	4,507	17,816
4	ทุเรียน	1,109	2,635
5	มะพร้าว	980	2,135
6	ลองกอง	1,258	1,934
7	เงาะ	682	1,139
8	มังคุด	463	792
9	จำปาตะ	306	606
10	กล้วยน้ำว้า	200	285
11	สละตอ	161	230
12	แตงโมเนื้อ	73	199
13	มะนาว	185	184
14	พริกชี้หนูเม็ดเล็ก (ชี้หนูสวน)	175	155
15	ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	48	143
16	อ้อยเคี้ยว	74	140
17	ข้าวโพดหวาน	56	107
18	กล้วยหอม	54	106
19	อื่น ๆ	147	208
รวม		44,352	419,918

หมายเหตุ: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรปี 2563

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสตูล

ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	พริกไทย	12	60	ควนกาหลง มะนัง พงษ์หว้า เมืองสตูล
2	ขมิ้นชัน	3	27	มะนัง
3	ขมิ้นอ้อย	2	9	ท่าแพ มะนัง
4	กฤษณา	1	9	เมืองสตูล
5	กระเจี๊ยบแดง	1	3	เมืองสตูล
6	สมุนไพรอื่น ๆ	1	1	ควนโดน
รวม		20	109	

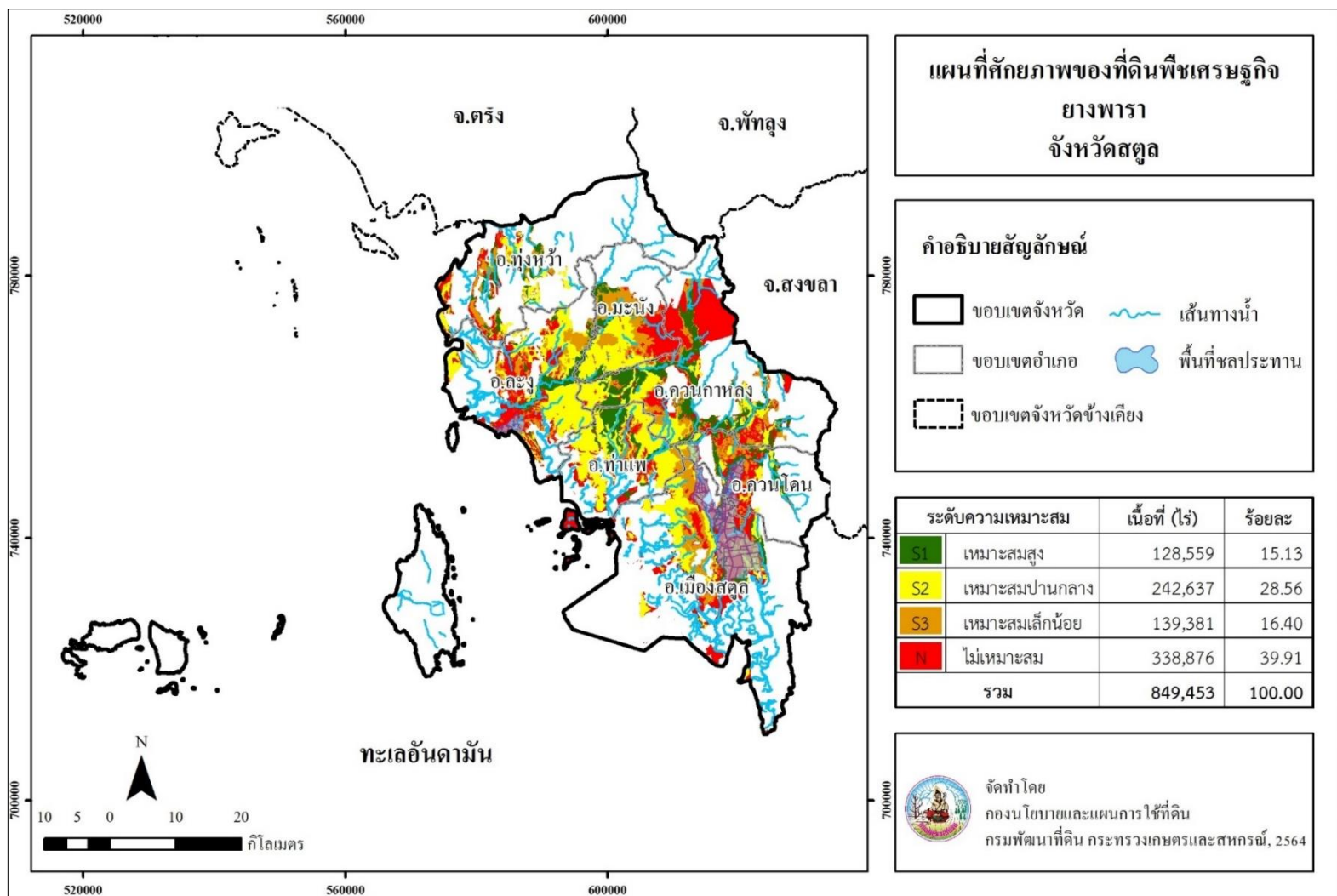
หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2564

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

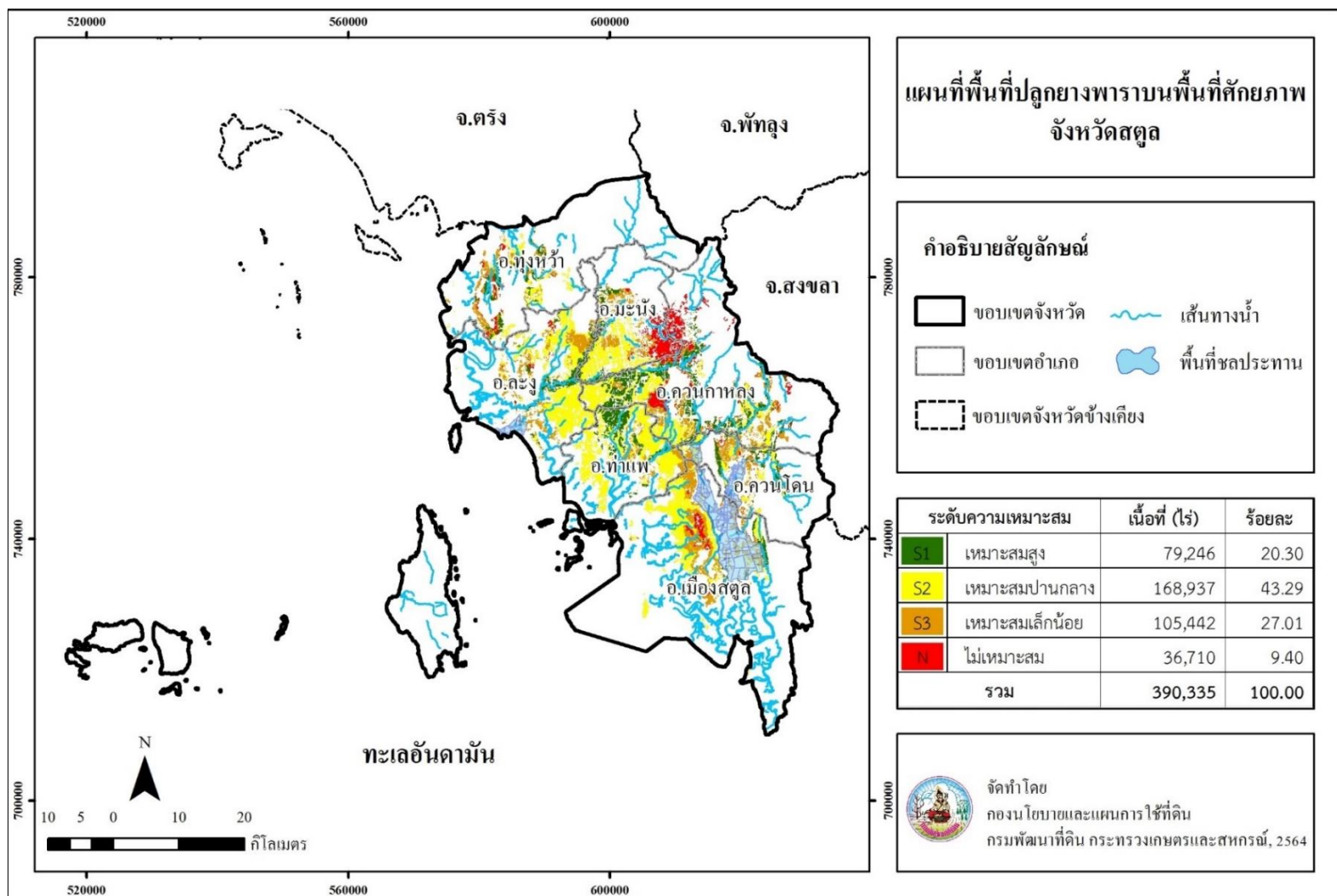
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดสตูล

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม	3	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	27
สหกรณ์การเกษตร	24		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	11		
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	1		
รวม	39	รวม	27

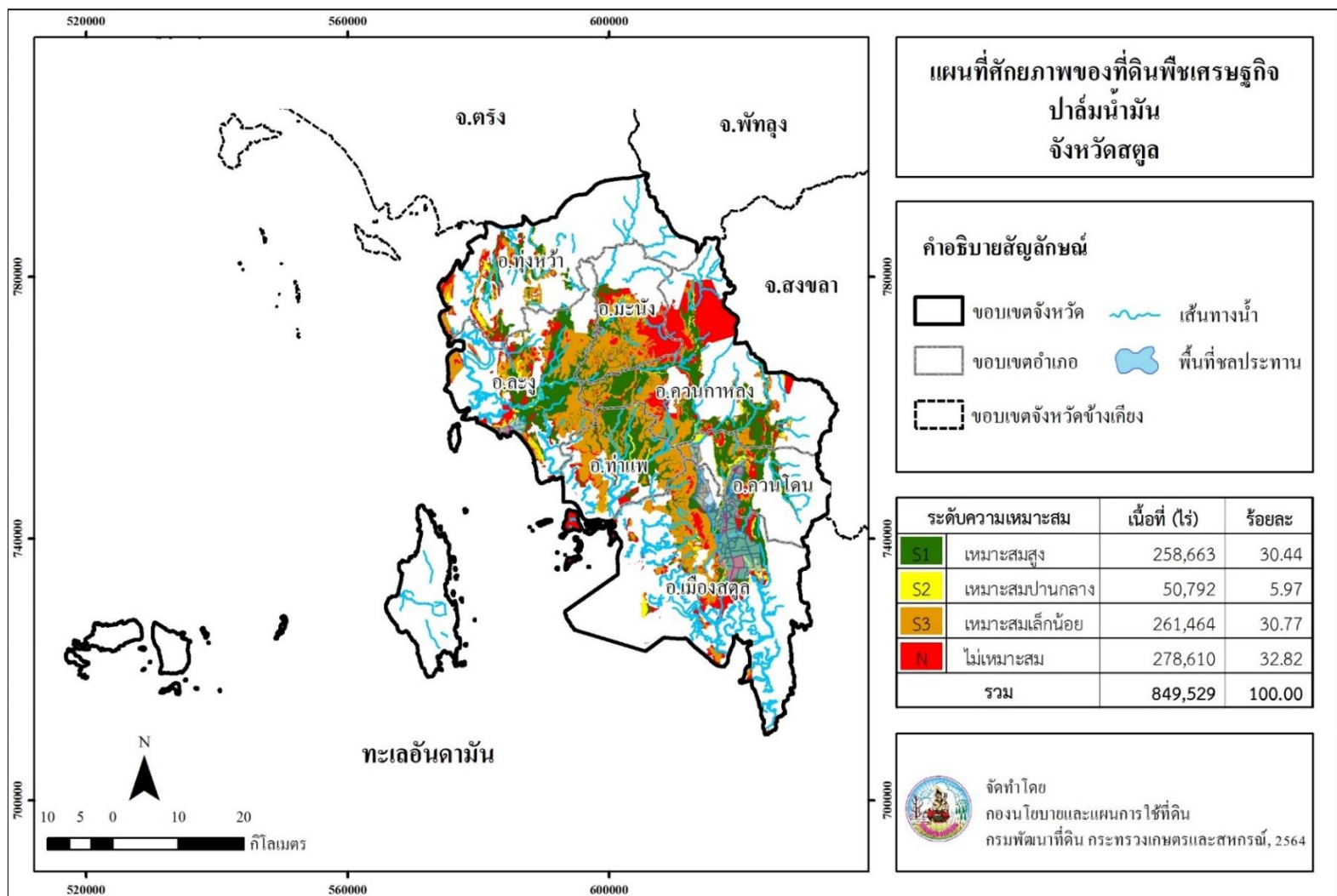
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

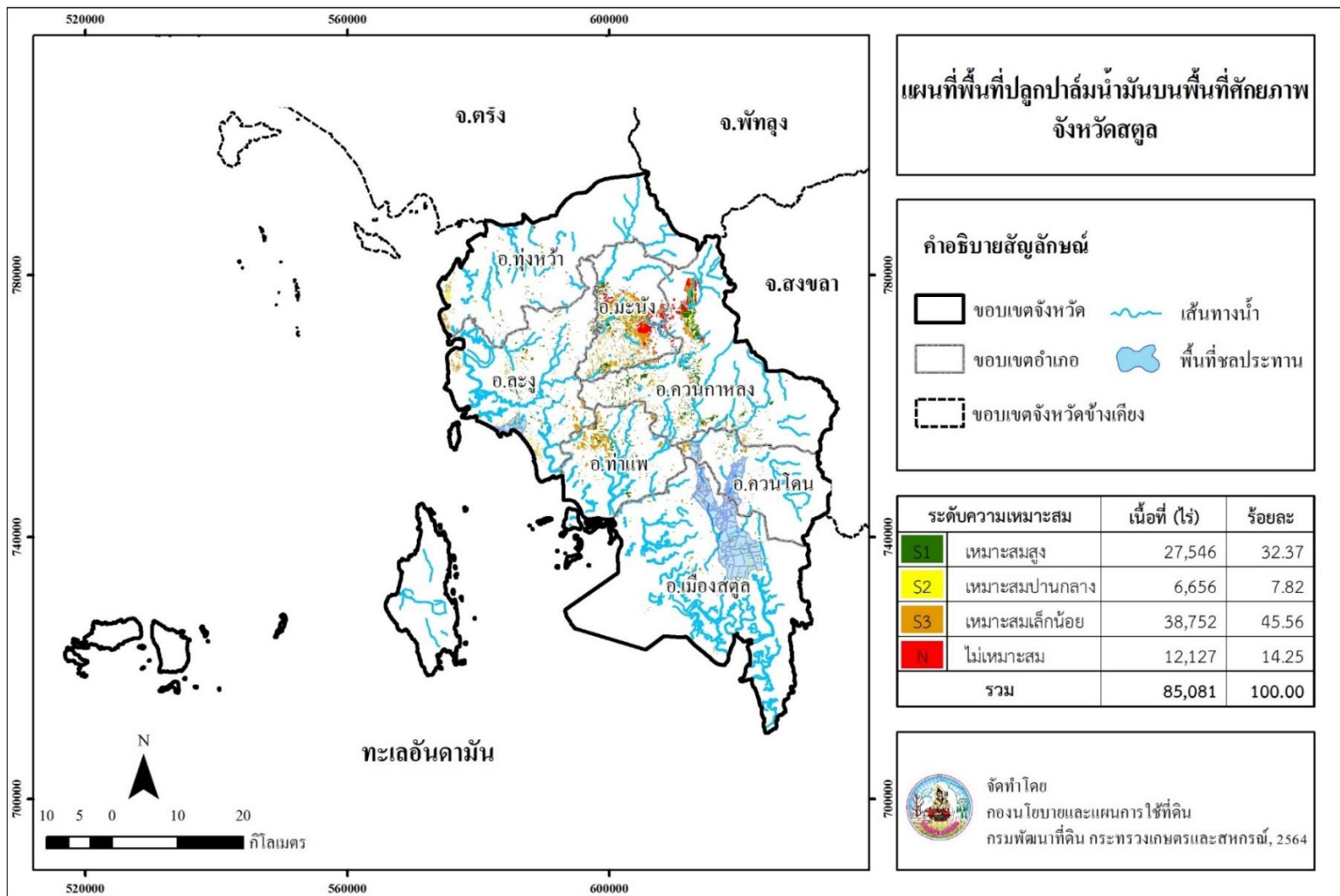
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดสตูล

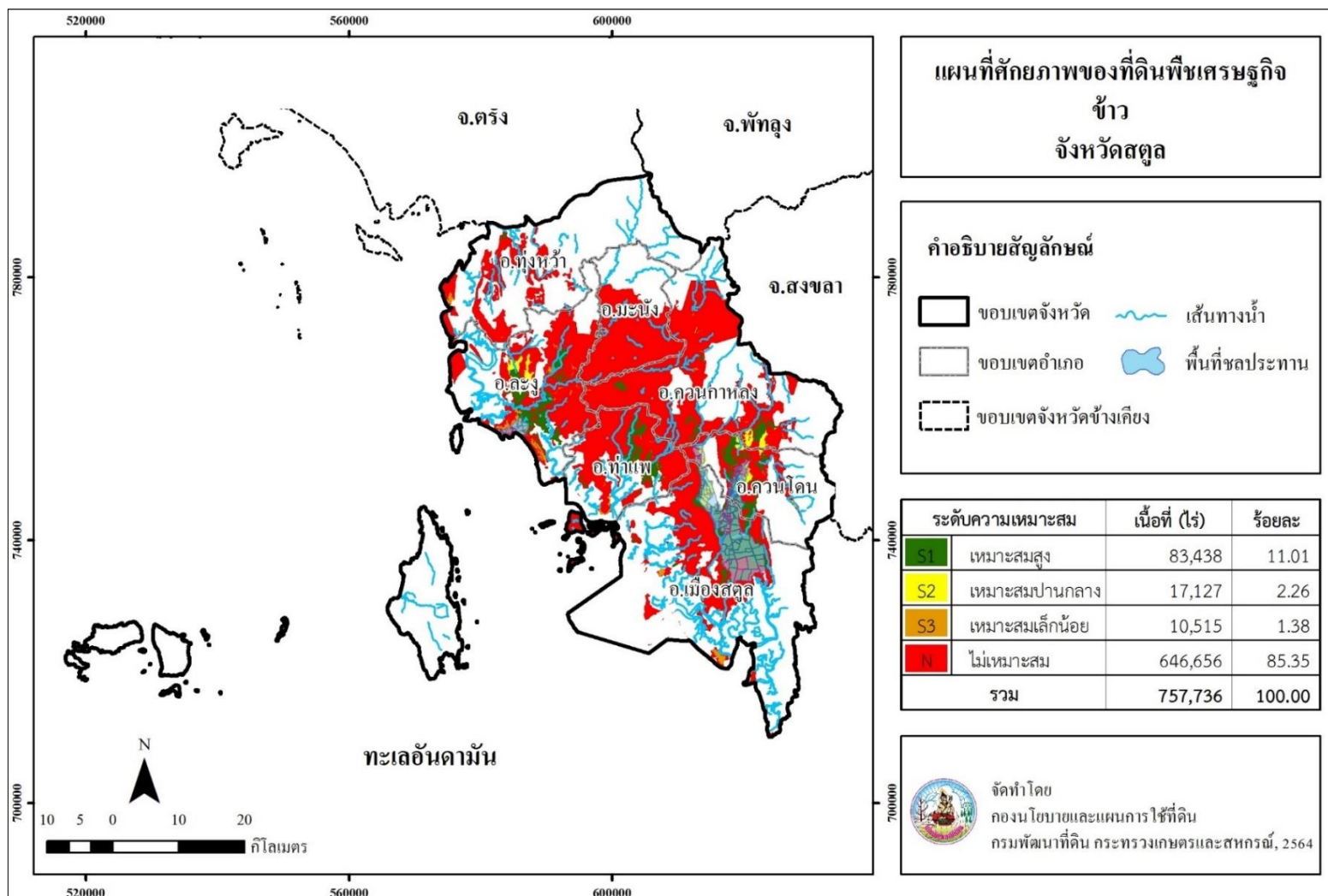
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสตูล

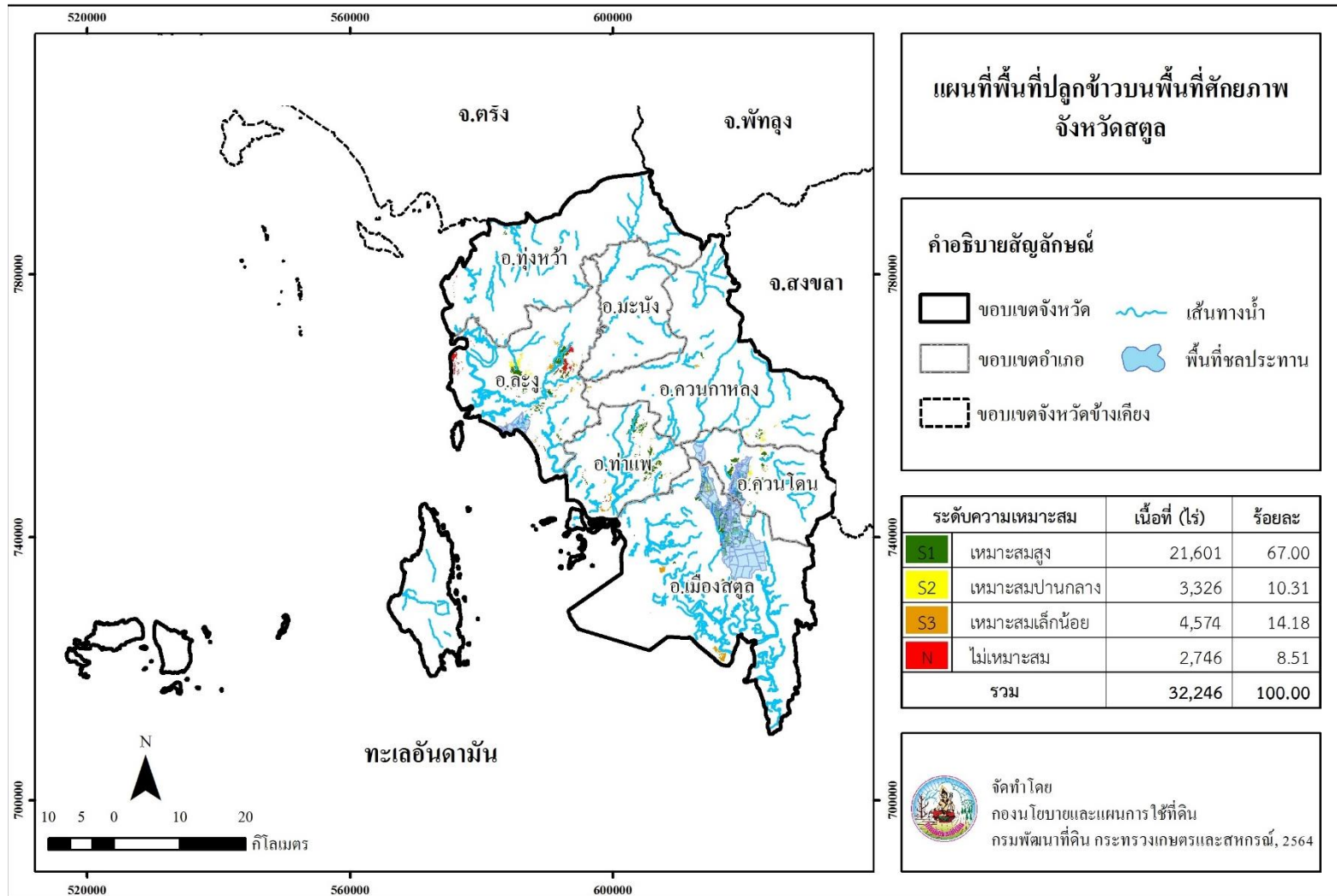
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดสตูล

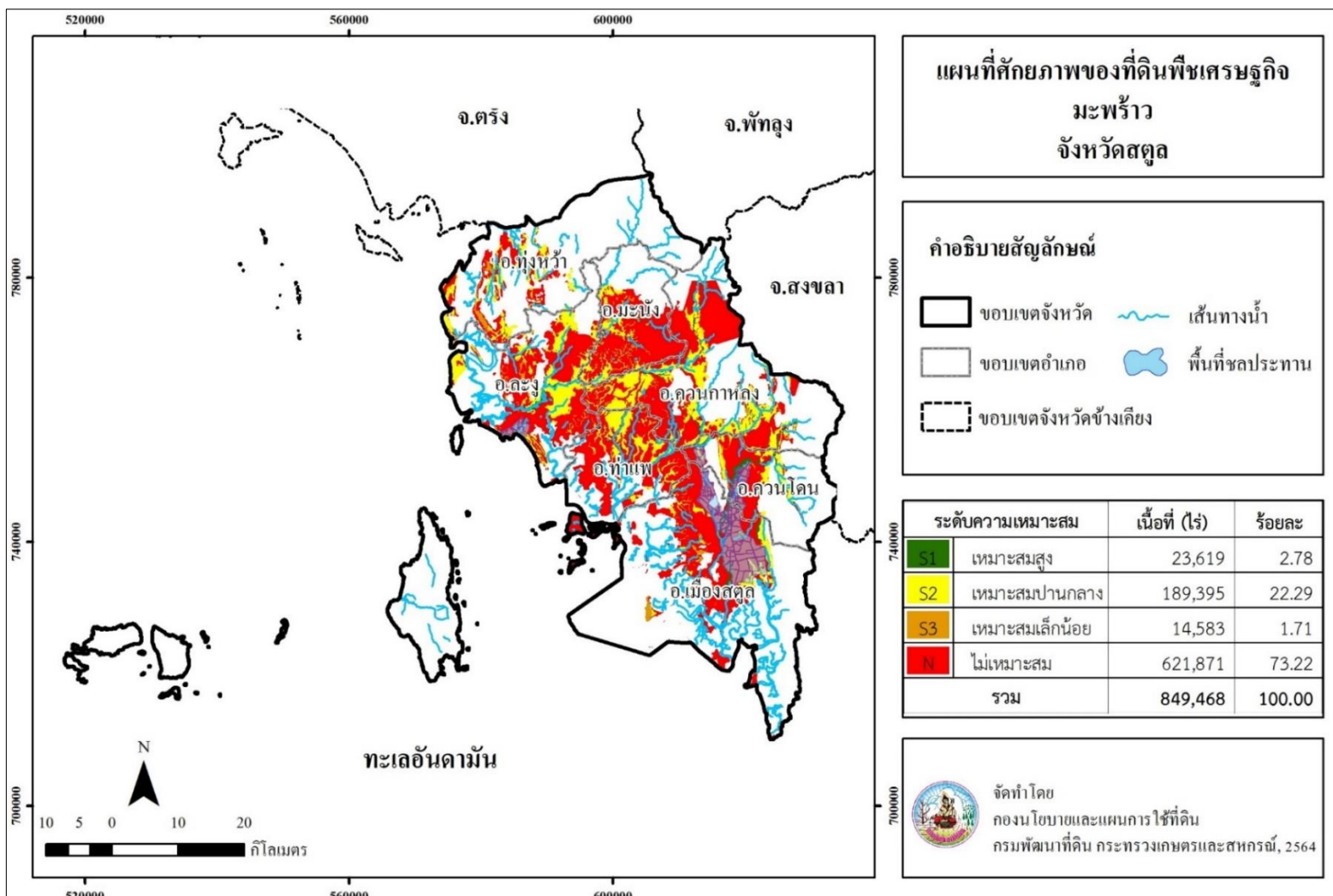
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุโขทัย

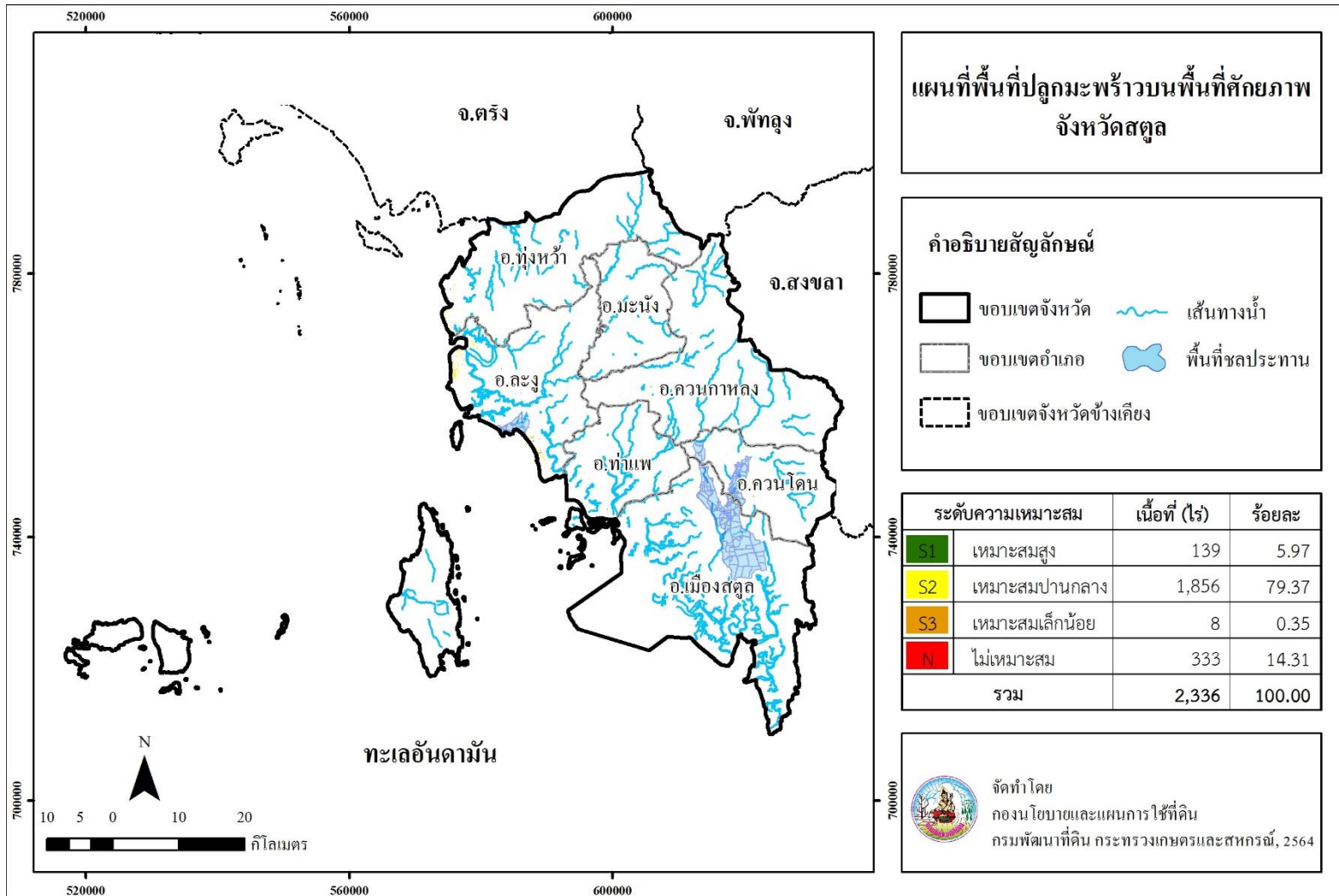
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสตูล

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสตูล

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดสตูล

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสุพรรณบุรี

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD